
Vergaderjaar 2021–2022

21 501-20

Europese Raad

CA

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 oktober 2021

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister-President, het verslag aan van de informele Europese Raad en de Westelijke Balkan Top van 5 en 6 oktober 2021.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H.P.M. Knapen

VERSLAG VAN DE INFORMELE EUROPESE RAAD EN DE WESTELIJKE BALKANTOP VAN 5 EN 6 OKTOBER 2021

Op dinsdag 5 en woensdag 6 oktober 2021 vonden een informele Europese Raad (ER) en een EU-Westelijke Balkantop plaats in Slovenië. De informele ER sprak over de rol van de EU in de wereld, migratie en de stijgende energieprijzen. De Minister-President nam deel aan beide vergaderingen.

Europese Raad

De rol van de EU in de wereld

De leden van de ER spraken in brede zin over de rol van de EU in de wereld. De regeringsleiders benadrukten dat de EU door een sterkere en prominenter rol in de wereld te spelen, ook een aantrekkelijker partner en bondgenoot wordt, waarbij het van belang is dat partners weten wat zij van de EU kunnen verwachten. Het is daarom nodig om concrete invulling te geven aan die rol, op het gebied van veiligheid en defensie, politiek en economie. In de discussie kwam ook het belang van EU-engagement in de Indo-Pacific regio naar voren, mede in de context van het recent door de VS, Australië en het VK aangekondigde AUKUS-veiligheidspact.

Als uitkomst van de discussie benadrukte ER-voorzitter Charles Michel in mondelinge conclusies dat de EU zich blijft committeren aan multilateralisme via o.a. de Verenigde Naties, de G20 en de G7 en de op regels gebaseerde internationale orde zal blijven beschermen. Ook onderstreepte hij het belang van samenwerking met bondgenoten, in het bijzonder de VS, en de NAVO als hoeksteen van onze veiligheid. In lijn met de kabinetsinzet op het gebied van open strategische autonomie bevestigden de conclusies het belang van een effectieve en assertieve opstelling van de EU op het internationale toneel, waarbij het noodzakelijk is dat de EU zelfredzamer kan opereren door kritische afhankelijkheden te verminderen op zowel het gebied van veiligheid en defensie als op het economische vlak, onder andere als het gaat om energie, digitaal, *cyber security*, halfgeleiders, industrie, handel en de interne markt.

Specifiek op het gebied van veiligheid en defensie bespraken de leden van de Europese Raad het belang van de voorbereidingen van het Strategisch Kompas, dat voor de komende vijf tot tien jaar richting dient te geven aan de ontwikkeling en implementatie van de verschillende EU-initiatieven inzake veiligheid en defensie. De Hoge Vertegenwoordiger zal het concept van het Strategisch Kompas naar verwachting in november presenteren. De ER zal er vervolgens in december over spreken. Daarnaast werd, in lijn met de Nederlandse inzet, herbevestigd dat de EU samen met de NAVO zal werken aan een nieuwe EU-NAVO-verklaring in aanloop naar de NAVO-top van juni 2022.

Binnen de discussie over de rol van de EU in de wereld werd ook stilgestaan bij de relatie tussen de EU en China. Verschillende lidstaten wezen op het risico dat het Chinese handelen de EU-eenheid ondermijnt. Daarom onderstreepten lidstaten de noodzaak om zoveel mogelijk als blok te opereren en te werken aan krachtige en eenduidige boodschappen ten aanzien van China.

Migratie

Tevens werd door enkele lidstaten kort stilgestaan bij migratie. Nederland heeft daarbij specifiek aandacht gevraagd voor het door kunnen gaan van Dublin-overdrachten gelet op reisrestricties die vanwege COVID-19 zijn ingesteld en heeft het belang benadrukt van een sterke link tussen

Schengen en Asiel in de herziening van de Schengengrenscodes, die dit najaar wordt verwacht. Het onderwerp migratie zal uitgebreider worden besproken tijdens de ER van 21 en 22 oktober a.s.¹

Hoge energieprijzen

De hoge energieprijzen kwamen kort aan de orde, waarbij vooruit werd gekeken naar de ER van 21 en 22 oktober a.s., waar het onderwerp uitgebreider ter tafel zal komen. De Europese Commissie kondigde tijdens de informele Energieraad van 22 september jl. een gereedschapskist met maatregelen aan die lidstaten kunnen nemen binnen de huidige Europese regelgeving. De mededeling hierover verschijnt naar verwachting op 13 oktober a.s. De Kamer wordt hier zo spoedig mogelijk over geïnformeerd.

EU-Westelijke Balkantop

De regeringsleiders van de EU en de landen in de Westelijke Balkan spraken over het belang van nauwe samenwerking met en tussen de Westelijke Balkan-landen. Na afloop van de top is er een gezamenlijke verklaring uitgebracht waarin het EU-perspectief van de Westelijke Balkan-landen wordt herbevestigd en waarin het belang van de rechtsstaat, mensenrechten en democratie in de regio benadrukt wordt. Tijdens de top is er verder gesproken over prioritaire thema's waar intensieve samenwerking van belang is, zoals migratie en de strijd tegen de georganiseerde misdaad en corruptie. Het belang van goed nabuurschap, verzoening en regionale samenwerking op de Balkan is daarbij ook genoemd. De EU en de landen van de Westelijke Balkan hebben gezamenlijk benadrukt dat de EU veruit de belangrijkste partner is voor de landen van de Westelijke Balkan.

Nederland heeft tijdens de top duidelijk gemaakt dat het belang hecht aan samenwerking met en tussen de Westelijke Balkan-landen op het terrein van de rechtsstaat, connectiviteit, migratie, veiligheid, stabiliteit en klimaat. Voortdurende aandacht voor hervorming van de rechtsstaat, alsmede de strijd tegen de georganiseerde misdaad en corruptie, wordt hierbij gezien als een essentiële voorwaarde voor economische vooruitgang. Goed nabuurschap, verzoening en het afzien van polariserend taalgebruik blijven van groot belang voor stabiliteit in de regio.

Daarnaast heeft Nederland, vanuit het standpunt van een strikte, faire en betrokken benadering ten aanzien van uitbreiding, het Europees perspectief van de landen van de Westelijke Balkan ondersteund en daarbij aangegeven dat deze landen bilateraal en via de EU ondersteuning kunnen krijgen om de noodzakelijke stappen in het hervormingsproces door te voeren. Tot slot heeft Nederland zich uitgesproken tegen de huidige blokkade van de onderhandelingsraamwerken voor Albanië en Noord-Macedonië en steun uitgesproken voor de inspanningen van het Sloveens voorzitterschap om tot een oplossing te komen.

¹ Zie hiervoor ook de Geannoteerde Agenda van de Europese Raad van 21 en 22 oktober, die de Kamer op vrijdag 8 oktober 2021 toekwam.